

Žalm 73

Veselí hříšníci

Žalm 73. v sobě má jóbůvský nádech. Ptá se po Boží spravedlnosti v situaci, kdy věřící, zbožný, spravedlivý člověk mnoho trpí, zatímco lidé lehkomyšlní a bezbožní si vesele a spokojeně žijí. Začátek tohoto žalmu je přitom až idylický: „*Jak je Bůh dobrý k Izraeli, k těm, kdo jsou čistého srdce!*“ (v. 1). Ovšem tento žalm začíná vlastně od konce. Je to vyznání, ke kterému se autor musel nejprve těžce prozápat. Stalo se totiž něco, co žalmistu přivedlo až na pokraj odpadnutí od Hospodina. A co se s ním dělo? Rozhlíží se kolem sebe a pozoruje život, jak to v něm chodí. A všímá si něčeho, co jeho spravedlivou duši mate a vyvolává hluboké pochybnosti a otazníky. Všiml si lidí, které ekumenický překlad nazývá „potřeštěnci“ a „svévolníky“. Takto jsou pojmenováni lidé, kteří si zjednodušeně řečeno žijí po svém, neohlíží se ani na Boha ani na člověka. V tom slově „svévolník“ to zaznívá. Je to ten, kdo prosazuje jen svou vůli bez ohledu na řády Boží nebo i lidské. Nic mu není svaté. Zákonem je mu to, co si žádá on sám. V dalších verších žalmista popisuje jejich životní styl podrobněji. Líčí je jako zpupné, násilnické, posměvačné, zlomyslné, jako ty, kdo svou řečí utiskují druhé (tedy např. pomluvy, křivá nařčení, ponižování), jako ty, kdo se posmívají i samotnému Bohu (v. 11). Takoví lidé jistě vždy byli a budou. Ale co na nich žalmistu tolik trápilo? Jak pokojně si žijí! Na nic se neohlížejí, neberou na nic ohledy, jednají zcela pragmaticky a sobecky. Myslí jen na sebe. A ono jim to vychází! Ono se jim daří! Hle, jak pokojně si ti bezbožníci bez špetky studu a mravnosti žijí!

Trpící spravedlivý

Ale to není všechno, co jeho duši znervózňuje. Autor neřeší otázku „veselých hříšníků“ nějak akademicky. Jeho se to bytostně dotýká. Proč? Protože on sám, věřící, zbožný, spravedlivý, bezúhonný člověk trpí. A není to zřejmě nic jednorázového ani banálního. Každodenně se na mě sypou samé rány, každé ráno bývám trestán. A to je to těžké dilema věřícího. Jak je to možné, že bezbožníci si vesele žijí, bezohlední mají pokoj a kypí zdravím, zatímco mě zbožného a spravedlivého zasypávají jen samé těžkosti a trápení. Každý den. Nevíme, co přesně to bylo. Možná to byla nějaká těžká nemoc, jako u Jóba. Anebo jiné vážné problémy života. A myslím, že těmto otázkám dobře rozumíme. Cožpak není spravedlivé, aby se člověku bohabojnému, poctivému, dařilo dobře a člověku zlému, bezbožnému špatně? Náš cit pro spravedlnost se tu bouří. Náš cit pro to, jak by Pán Bůh měl jednat, se proti tomu bouří. A přece to tak někdy bývá, že bezbožníkům se daří a bohabojný a poctivý člověk trpí ránu za ránou. To všechno se v našem žalmistovi těžce pere. A poctivě přiznává, že si s tím nevěděl dlouho rady. Ba dokonce ho tato krize, tento rozpor v tom, co považoval za spravedlivé, přivedla na pokraj odpadnutí od Pána Boha, od víry. Začal se ptát po smyslu své poctivosti a bezúhonnosti. Má to tedy nějaký smysl žít poctivě, věrně a poslušně Bohu, když z toho mám jen trápení, zatímco bezbožní si užívají života plnými doušky? Svěřuje se také s tím, že začal všem těm potreštěncům a svévolníkům závidět, jak spokojeně si žijí. Zdá se tedy, že mnohem víc, než ta samotná trápení, která vlastně ani nepopisuje, ho jako věřícího člověka tíží právě to, že nerozumí Bohu. Jako věřící člověk složil veškerou svou jistotu a důvěru v Boha. A nedokáže se srovnat s tím, že se věci dějí úplně jinak, než jak Bohu rozumí. Kde je tedy chyba? Jak to, Pane Bože, jak to můžeš dopustit, jak se na to můžeš dívat? Což už neplatí, že jsi spravedlivý a odplácíš každému spravedlivě?

Nová perspektiva

Pak se ale něco změnilo. Co přineslo ten zvrát, díky kterému nakonec ten žalm nekončí v beznaději, ale v nové chvále a díkůvzdání Bohu? Teprve, když jsem vstoupil do svatyně Boží, něco se změnilo. Zdá se, že žalmista se dlouho utápěl sám ve svých pochybnostech, otázkách a bezmoci. Možná ho ani nenapadlo, že by mu mohl Pán Bůh ukázat cestu. S Bohem se asi dlouho pral a zřejmě mu dlouho trvalo, než konečně před Bohem zmlkl a jal se konečně naslouchat. Někdy jsme tak plní vlastních představ o tom, jak by Pán Bůh měl jednat, že nejsme vůbec schopni skutečně Bohu naslouchat. Spíše jen chrlíme své výčitky, vyléváme své pochyby a zmatek. Ohlušujeme se svými

nářky a neslyšíme, co nám Bůh chce říci. „Teprve, když jsem vstoupil do svatyně Boží“, když jsem konečně zmlkl a začal Pánu Bohu naslouchat, tak jsem jej konečně mohl začít také slyšet. Pral jsem se s ním, ale nenaslouchal jsem mu. Myslel jsem, že to já mám co Pánu Bohu říci a pěkně mu to vytmavit, jak si to představuje. Ale když jsem se dost vybouřil a konečně zmlknul, začal mluvit Bůh.

A to, co žalmista pochopil, co v tichu svatyně zaslechl, naprosto proměnilo jeho perspektivu. Jistě jste si povšimli, že Pán Bůh mu nevyšvětlil, proč tolik trpí. Ale něco přece pochopit mohl a to mu postačuje. A to, co mu Pán Bůh dal uvidět, byla *nová perspektiva*. Žalmista měl svou perspektivu velice zúženou. Viděl jen ty veselé hříšníky a sebe, trpícího spravedlivého. A viděl takto je i sebe pouze tady a teď. Pán Bůh mu však tu perspektivu rozšířil. To, jak je to teď, to není všechno. To, že si bezbožníci vesele hýří, je velmi krátkozraké. Stojí totiž na kluzké cestě, jak tam čteme. Je to pravý tanec se smrtí, tanec sice dlouho příjemný, vzrušující, ale vede do záhuby. Pán Bůh neskrývá, že bude soudit člověka. A pokud člověk vsadil na zlo, ničemnost, nenávisť, sobectví, pýchu, onu své-voli, a myslel si, že nad něj není a že mu všechno projde, bude jednou velmi nemile překvapen. Slova o Božích mlýnech bereme jako takové lidové úsloví, ale podle Bible je to úsloví veskrze pravdivé. Ty „Boží mlejny“ se nespletou a nenechají se zmýlit tím, čím se tak dlouho nechal mýlit žalmista. To, že někdo dlouho, možná celoživotně, jedná zvráceně a podle a na nic se neohlíží, nebude jednoduše zapomenuto.

Ale právě tak ani víra, poctivost, opravdovost, láska, spravedlnost. I když někdy v tomto světě dostávají své, u Pána Boha nejsou zapomenuty. A tak to má smysl žít náročným životem víry a následování Krista, třebaže to nepřináší nějaké pozemské výhody a privilegia. Cesta křesťanů byla naopak často cestou mnoha pronásledování, utrpení, bolesti, posměchu a odmítnutí tímto světem. Ale křesťané zahlédli ještě docela jiné poklady, než jaké lze najít v tomto světě. A o tom nám náš žalmista také něco říká: „*Ač mé tělo i mé srdce chřadne, Bůh bude navěky skála mého srdce a můj podíl*“ (v. 26). Svévolníci svou skálu a podíl hledají v momentálním užitku a prospěchu. To je však v Božích očích jen prelud. Mámení. Ovšem prelud, pro který se lidé podvádí, okrádají a zabíjejí. Ten pravý poklad je ale jinde. Není jím „něco“, ale Bůh sám. Ježíš mluvil o Božím království jako o pokladu v poli, který někdo najde, prodá všechno, co má, aby to pole mohl koupit a ten poklad si přivlastnit. Ježíš sám, který se pro nás zrodil, žil, trpěl i z mrtvých vstal, Ježíš, ta vtělená Boží láska, je tím pokladem, vedle kterého všechny ty pozemské, za kterými se někdy ženeme, blednou.

Žalmista (podobně jako Jób) nezjistil, proč ho navštěvují všelijaká trápení. Ale prožil, že Bůh je jeho pokladem. I kdyby všechno ztratil, Bůh je navěky jeho podílem a skálou jeho srdce. Je to poklad, který skutečně naplní srdce i život člověka silou, radostí, pokojem a nadějí. Protože to je dar lásky. Boží milosti a lásky. A kde je láska, tam je bohatství - navzdory trápení. A kde je nekonečná láska, tam je nekonečné bohatství. A Bůh v Kristu takovou láskou vůči nám je. Nevíme, proč se „zlé věci dějí dobrým lidem“, ale z Kristova příběhu můžeme vědět, že Bůh nás velice miluje a že se k nám sklonil, aby utrpení, bezmoc, nespravedlnost a smrt neměly poslední slovo. I nám Pán Bůh v Ježíši Kristu otevřel novou perspektivu. V Kristu přišla Boží láska doprostřed našeho hříchu a trápení. A zůstává zde s námi. Kristus sám je ten jediný vpravdě spravedlivý, který přijal a nesl nespravedlnost tohoto světa. Nesl ji také za nás, aby nic z nespravedlností tohoto světa nemělo nad námi osudovou moc. Vždyť Kristus vstal z mrtvých. A to je perspektiva, která jako blesk proniká všemi podivnostmi, krutostmi a nespravedlnostmi tohoto světa. Je tu moc silnější než všechny rozpory tohoto světa.

Žalmistu asi nepřešla všechna ta jeho pozemská trápení, ale dostal úplně novou perspektivu. I kdybys v tomto životě neměl zakusit už nic dobrého, v Boží blízkosti ti může být dobře. Není to vždy jednoduché, vstoupit do té svatyně, do Boží blízkosti a nechat se jím takto povzbudit, když nás všechno bolí, trápí a navíc vidíme „veselého hříšníka“, jak jemu je hej. Ale zkušenost s Boží blízkostí nás proměňuje. Vnitřně nás uzdravuje a naplňuje nadějí. Rozšiřuje nám naši úzkou perspektivu. Dokonce až do věčnosti. Až tam žalmista hledí: Bůh bude *navěky* skálou mého srdce, do slávy mě přijme. V tom můžeme i my nacházet potěšení a naději.